

Alessio, 21. IX. 10.

Domino maxime honorato!

Me accipe vestro epistula, "Discussiones" et
statuto. Maximo gratia. Me non habe tempore ad termina
meo articulo promisso ante hebdomade veniente nam es satis
longo et tracta thema importante; me spera que vos vol
publica illo in N° 7. Ad N° 6, si vos accipe, me mitte alio
articulo, brevi "Infinitivo au supino?"

Me approba paragrapho super distinctione
inter Kademal et membro correspondente.

Pri^x publikigo de lernolibro de inter-
lingvo, mi ne estas de sama opinio ke vi. Mi konsideras
Akademion kiel sciencan laborejon kie oni diskutos ne-
partie diversajn demandojn de interlingvo, kaj ni havas an-
korau punktojn por klarigi ne sole en sintakso, sed an-
kaŭ en morfologio kaj precipe en derivado. Kaj mi opinias ke
oni devas komenci precize per studi strukturon de Inter-
lingvo, de ĝia mekanismo antaŭ okupi sin pri la elekto
de vortoj. Suporu ke oni starigas ke ia ideo estos esprim-
ata per autonoma derivato, ekz. nemulta, disligi, mi urb-
ano; tiam oni ne bezonos kompari diversajn lingvojn por
trovi novan radikon. Je tiu vidpunkto mi tute aprobas le

* Me scribe in Esperanto nam me non habe habitudine suf-
ficiente de Latino sine Flexione ad exprime in illo idea complicata.

vortojn de Sr^o Wahl kiu diras (Discussions p. 112): Nor labor
consiste en trovar simpli e generali regles dominant l parol
formation. Le deve esser l unesmi labor de l Academia. Quando
ce essero fat on potero compilar l vocabulario.

Aliparte, kiel mi diras, ni devas precipe diskuti kaj
ekzameni ĉiujn demandojn. El laboroj de Akademio povas re-
zulti finita praktika lingvo kaj diskuto povas sin trans-
formi je propagando, sed nun ni devas ankoraŭ kolekti ma-
terialon kaj ideojn. Discussions devas esti informejo por ĉiu
kosmoglotoj. Ekzistas jam multaj finitaj projektoj de inter-
lingvo kaj ekzistas multaj propagandaj societoj por Esperanto
kaj meme por Do kaj Neutral. Se la aktiveco de nia Aka-
demio limizos sin je propagando kaj komerca tra serĉado
de lernantoj, ni tute ne diferencos de ili, ne havos pli gran-
dan moralan aŭtoritaton kaj pro tio nesupereco nia est-
onto ne estos pli certa. Ni atendu ankoraŭ.

Artikolo kiu ni preparas por N° 7 kaj kredible
nomos "Mekanismo de Interlingvo" celas starigi baz-
ojn de Interlingvo. Nun ekzistas du metodoj por fari lin-
gvon. Fin de projektoj kiu prenas ĉiujn internaciajn ra-
dikojn ne pensante, ^{ant} preskaŭ pri autonoma derivado en la
lingvo kaj fin de projektoj kiu havas antaŭ si logikan
idealon, ^{havas} ~~kreas~~ perfektan derivon, esprimas rilatojn inter
ideoj per simboloj kaj reduktas ideojn de radikojn al
(almenaŭ abstraktojn)

minimumo. Mi ~~post mi~~ ^{pensas} ke estas pli bona la lasta metodo. Kaj en
mia artikolo, ~~presentas~~ ^{presentas} abstraktan ekster-lingvan, logikan,
sistemon kiu per ~~resonado~~ ^{per} logika analizo reduktas ĉion
penseblan al konceptoj kaj kvar primitivaj rilatoj / rilatoj
inter subjekto kaj atributo [$vA = vB$], rilato inter verbo kaj
resta komplemento [$A = f(B)$], rilato inter predikato kaj atri-
buto (preskaŭ via \exists) kaj rilato inter du subjektoj (+). Ĉiuj
aliaj rilatoj estas "malsimplaj" kaj estas analizeblaj kiel la
rilatoj primitivaj kombinitaj kun koncepto, ekz. homo sen
kapo = homo kiu estas estaĵo neharanta n kapo. Mi montras
ke ne ekzistas diferenco inter "klasoj" kaj "rilatoj" "konceptoj",
ke estaĵo neharanta ne estas pli nekompleta ideo ke
leganta en homo leganta libron (kiel oni neharas ion,
oni necese legas ion). Tiu redukte povas havi ne sole teoriana
intereson, sed ankaŭ praktikan, por Interlingvo. Unue ĝi
starigas tre simplan kaj logikan derivon kiu estas oportuna
praktike kaj preskaŭ ne disnaturaligas vortojn, kvankam
al unu neprimitiva senco respondas sole unu sufikso.

Ekz. barbaro - F. barbare, barbario - F. barbarie, analoga >
analogia, naturo > naturala, barbo > barbata, simetrio
> disimetrio itp. Ĝi diferencas de ~~la~~ ^{Ida} derivoj (ekster ~~ti~~
ofta plinaturaleco) per simpleco kaj praktikeco kaj per fakte
ke ĝi ne necesigas distingon inter verbaj kaj neverbaj
radikoj, teorie kaj praktike neakcepteblan, kiel mi montras

en mia broŝuro "Pri la derivado en IDO kaj en Esperanto".

~~Sed mi aplikas tiun sistemon al ĉiuj konceptoj kaj praktike ricevas ne sole grandan~~

Per perfekta derivado, oni ne sole riĉigas la lingvon kaj igas ĝin instrumento de penso multe supera ke naturalaj lingvoj (kiel oni havas juron postuli de homa invento), sed ankaŭ grandan ekonomion de radikoj, afero tre grava por ĉiuj studentoj, precipe por relativaj popoloj kiuj certe devas ankaŭ esti konsiderataj. Letere, se oni ne volas akcepti autonoman derivadon kaj prenas ĉiujn vortojn el la lingvoj "tali qualis" (ekz. sistemo - sistematika, okulo - okulara, libro - libresta, natur - naturala, homo - humana, Milano - milaneza ktp), oni ne povus ricevi formojn naturalajn por ĉiuj lingvoj romaniaj pro ke, kiel mi montris en mia artikolo "Infinitivo aŭ supino" kio estas natura por italo povus esti "barbara" por hispanoj. Ekz. coronation aŭ coronament? experimable aŭ expressible, akorder aŭ akordator, teoriska aŭ teoretika?

Alia oportuno de tia logika derivado aplikita al ĉiuj konceptoj estas ekonomio de tio kiom oni nomas adverboj, prepozicioj, konjunkcioj ktp. Ekz. per iom/komplikita logika analizo mi provas ke

$$\frac{F. \text{ quand }}{F. \text{ lorsque}} = \frac{F. \text{ est-ce que}}{F. \text{ si}}$$

aserto de sv Triola, venas (almenaŭ por neitala orelo) precipe
de finalaj vokaloj kiel en Esperanto (sen finalaj j, ĵn) kaj
en Latino sine Flexione. ^{pura} ~~temo~~ latina estas ne konvena pro ke
la vokalo ne havas prestikan utilecon (ne montrante rolon de
vorto) kaj estas malfacile memorebla por ne latinistoj (Kp.
Meysmans, Discus. N° 4). Sed natureco kiu malgrandigas
tun rolo de vokalo estas ankaj rilata kaj dependas de lingvo
kiu oni konas. L. labore kaj laboro, v. violente, -o, terrestre, 7.0/6
kompen, l. triste kaj tristo, internationale al
naŝionala, suda internationale, l. teniche al ĉun. tenice

l. natura, finestra al provençala naturo, fenestro Kp.
"Mi ne postulas de tala (artificiala) lingvo, ke ol esez
sempre konforma a la nia" (Progres 342, Couturat)

Por reverencio al Akademio, mi ripetas ke oni devas
precipe diskuti. Ĉiu donos sian opinion kaj vero venos
el diskuto. Kio donos de proponoj estas nun sekundara
afero, pro ke multaj ne konas ankoraŭ ideojn de aliaj.
Prepartiaj artikoloj de diversaj tendencoj (F. camp), ĵi
nia agado.

Ecce, domine honorato, illo que me puta de de-
stinatione de nostro Academia de que me spera tanto et ad que
me desidera futuro splendente.

Accipe, domine, expressione de meo respectu
profundo et de meo salutatione cordiale.

G. Kolowrat
ferma in posta,
Alassio.

P.S. An vos pote mitte ad me alio 5 esemplare de
N° 5 de "Discussiones"? Gratia anticipato!
Me preca vos, si possibile, mitte ad me proba
typographico de meo articulo que me expedi nunc.

* Mi motros en mia artikolo, kiel mi povas resti
sen pluralo ne malutilante klarecon.

